

Kertomus

Suomenlinnan Surovaaren ulkomuseon
Turun linnan ja katedraalin linnan suunnitelmien
muutokset ja kajausta v. 1931 ajalta.

Suomenlinna:

Suistunutta laiturimuuria korjattu noin
30 metrin pituudella. Työ oli vaikeasti suoritettu,
vasta silloin n. 5 m:n pituudella oli syvä ja pohji
liejuinen paikka ja siis kantamaton. Muurien
rinta tehtiin saasta mutta silti suunnitelmien
suorakulmaisista kivistä; yläinen reuna puhtaaksi
hahkotuista kivistä.

Muurin taustaa josta seinän sortuessa
oli kolme metrin levyisiä vierintä täytetty
nyt kivillä ja parhailta osalla. Työ on vie-
heen levitettiin ruskon kasvannista varten maa-
tua multaa.

Työ kokonaisuudessaan tehtiin urakka-
työnä.

Komendantin talon sivustarakennuksen
alla olevan holvin oli syntynyt lammitus-
myyssi etä holviaukkoa kiitettiin kivillä
ja sementtilaastilla muurattuna ei ollut
jätetty minkäänlaisia aukkoja vedon
pöis virtaamista varten. Lammitus oli
jo toista metriä syvä ja paikoillaan
seisonut vesi inhoitavasti löyhkäävä.

2) Veden johtamista varten johdettiin poraamalla yli kaksi metriä syvä kanava joka sittemmin kehuttiin salaojaksi. Kanavaa porattiin useampia metrejä sillä ulkopuolelle komendantin puolesta "vallinmuurin sivustaan" oli kivistä rakennettu portaitsesta y.m. varten terassi ja tämän läpi oli myöskin edellä mainitun salaojan johdettava.

Holvista johti oviaukko komendantin talon. Se oli kivinen muurattu. Nyt se avattiin ja samalla rikottuilla muurilla ovia korjattiin ja aukko täytettiin tukilla laudoilla. Siis siksi kun siihen saadaan teetetyksi välillä. mälöön ovi. Varojen puutteesta tämä kertaan jäi tekemättä.

Myöskin erään toisen komendantin talon alla olevan holvin' seinäni puhkottiin ja johdettiin 'nelttikin salaoja kutsuttuna leipona nykyisen paimmahuoneen alle. Näillä toimienpidellä saatiin rakennuksen alinun kosteus kokonaan ja ainainehki poistettu.

Päärakennuksesta ja mainitun sivusta. keuhkun toiseen keuhkoon johtava portas. käytävä joka oli alhaalla yläosaan osaksi muurattu ja osaksi sekalailla ja mälöillä. nevälin raskoilla täytetty aukkahtiin puhkottuun ja osittain korjattuun. Myöskin vintti

3/ venäläisten aikavälillä ojitus yms. jätettiin
puhdistettiin

Kustannuksien rautamuurin uudemman
korvituksen ohjeet niin kuin, kuin
alennushinnoilla veden johtamiseksi.

Luvissa on vielä jätetty venäläis-
ten aikaisia varastoja ja niiden tilapöytä-
kokeen vastaavasti vaatimattomia kirjastoja ja
niitä sivalla maastolta rokotus. Käsitte-
mättömyys purettiin ja jäljellä ristittiin ja ki-
vet koptettiin Kustannuksien rautamuurin
korjauksiin.

Kaikki edellä mainitut työt tehtiin
hätävarustoina ja oli käytettävissä kussakin
mentä tuholla suunnitelmalla.

Työt tehtiin osaksi urakka ja osaksi
tuntitöinä. Neuvot kaikki urakalla.

Komendantin talon sivurakennuksen
rakennettiin keskustamityskälä josta
nyt koko rakennusryhmä on tullut varus-
teluksi keskustamityskälä. Lämmitysruka-
to laajentuu haikkilui väkni toire
paunut entistä vähän suurempi. Kustan-
nukset suunnitelmalla kussakin kussakin
mentäisiin tuholla.

Kustannuksien rautamuurin uudis-
tus ja korjauksia jatkettiin. Uudelleen muu-
kettiin muurin meren puolesta puolesta

4) 152 m. pituudelta yhteensä 1314 neliometriä.
Tämä ruona suoritettiin teknillisesti kaikkein
vaikeimmalla työllä.

~~Sen~~ Kiristä muurattu juonan ja van-
han tähtimuurin väliin valettiin nyt kuten
edellisinkin ruona rautabetoni.

Seuraus ja keuvostyöt tehtiin koke-
nan urakalla samoin osaksi tehneet
työt jouduttiin tekemään.

Seuraavien ulkomuor.

Suuri talon siirtotöiden lisäksi niistä
on aikavälillä kertomus annettu
suoritettiin ulkomuoran eri rakennus-
sivun vesikatosten germautojen ja ulko-
portaiden korjaukset sekä ~~tehtiin~~ kanteen
katon ~~puu~~ nauhattiin uudet ja-
reet Myöskin eräitä osia osittain
konserpoitiin. Kohilutan herraskatun
alueen aita muokattiin. Kausliina-
kennuksen alueen ympärille tehtiin ko-
konan uusi aita ja se samoin nau-
hattiin. Edelleen korjattiin venheitä
sekä muita puita muuseoerineitä.

Turun loppu.

Maatöidenvarvella suoritettiin vanhan
lunapihan itäisen osan maatöiden
joo jätteen kaivaminen noin 160 kuuti-
metriä. Pihan kokonaismuutos

5) kivetään ja saumat täytettiin asfaltin
sekoituksella pellillä.

Eteläisellä Eteläisestä siipirokennus-
sesta minkään kivetään ja jois kulje-
tettiin määrätynyt rokoa 742 kuuti-
metriä. Siinä etelästä kehanuon^{tuokkain} ~~se~~
vettiin ja joijutettiin silä noin seitse-
mäkymmenen metriä pituuselta.
Sama muuri sitenmmi muurattiin noin
kymmen metriä korkeaksi.

Vahvistuksella määrärahoilla suu-
ritettiin ^{ja} ~~tuon~~ ^{tuon} ~~tuon~~ ^{tuon} iläisessä tornissa muuria
vahvistuksia. Tämä torni eteläisen
seinän oli haljennut ja palkeana
jo paimut 20 senttimetriä leveäksi. Ty-
öskäin vahvistaminen oli pelkoinen vai-
kea ja vaarallinen. M.m. mainitta-
koon että eteläisen seinän sivuella n.s.
"Suorten herrain huoneen" suuri tyynyrikka-
ri josta kivilämälämälä ~~tyyny~~
oli kaakista kuitenkin ~~to~~ kosen tornin
länkien + juokkoon jäädessä korkeust.
tornin. Hävitettyä kaarta korvaamaan
oli otettu rustattu kumien metri jär-
nevalille yrtten tilen vahvistus sekunt-
ti kaari ~~kaari~~ korvaamaan korkeuden ol-
lutta vain 20 senttimetriä. Seuraus olikin
että kosen painon alla kaari typpäri

6) Kantojen korjauksen seurauksena seinä oli varsin vaikea repeytyneenä, että korjauksen ja vahvistuksen ulkoseinien liikkumien oli kaari katoonnut ja sen yläpuolella oleva rakennus sisäseinämääränsä ~~hittaus~~ rupesi liikkumaan. Etenkin korjauksen oli varalusta siitä on käytyksensä kun mainittiin että osa seinistä heikui varsin pienellä voimalla liikuttamalla. Tapaturmien välttämiseksi piti seinä välttämättä suuilla puugraafilla keilla tukea. Sitten varuudettiin seinä ulko reikä sisäpuoleltaan sisäpuolelta lujasti raudoitetuilla rautabetonipalkkeilla, myöskin useampia poikittaisia rautapalkkeja ~~se~~ valettiin seinän sisään.

Saman tornin ja edelleen saman seinän sisällä arat ^{katteen kiveä} ^{harmaita} ^{harmaita} kivilä täytetty porraspöytä. Käytävä kokonaisuudessaan korjettiin sekä laulettiin vanhaan akkunaan ~~se~~ umpien muurattuna, uuni tyhjiä. Kehäin akkunaan

Yksi tornin välipöytä tehtiin kokonaan rautabetonista.

Tornin kaarekorian kulma, joka ulkopuolellakin oli arveluttava vaarallisesti rikkoutunut ja jo suuren osan noin 3m. korkeudelta pullistui, neuvot ulos, korjattiin rautabetonilla

2) Käyttämien entiselleen.

Myöskin tornin muissa seinissä on suoritettu sangan suuria vahvistustoita, joihin ei niin vaarallisia kuin eteläisessä seinässä.

Repeytyksiä on vielä neljän ylimmän kerroksen kohdilla ja kaajavaatteenkin pikaista toimintatiloita.

Pohjoisen siipikokouksen itäisen osan aluehahvossa on toimitettu seinäin vahvistamisia sekä sortuneita ~~osia~~ räjäyttämien kolvien ja koaria muunrotu uudelleen.

Saman kokouksen itäisessä jändysrä olevaan varhitoimintalaitettiin uusi välipöytä ja uudet portaat.

Eteläisen siipikokouksen itäisessä osassa vaurioitaneen viimeksi käytettyä vaurioitaneena on toimitettu suuria ~~korjauksia~~ korjauksia ja uudistustoita.

Tämän siipikokouksen poikkeuksellisuus oli työntunut ^{muutaman metrin} korkeus ^{lähin} benttimetriin jännittämisen, aiheuttanut kuitenkin tavallista repeytyksiä aivan ylös saakka. Kun lisäksi jotta ja edellä on mainittu, tornin kohdalla oli seinä kaajunut ja halkama levinnyt 26 senttimetriin mit. Itäiskin oli tilasto ~~on~~ nyt kytymykseen.

8)

olevassa paikassa varsin vaarallinen. Koko seinä oli vain tiilillä verhottu soraläjä. Onnenkain täräköitä voitiin ryhtyä mihinkin trimmeripölyä jättäjä seinä vakavasti seurilla puupal- killa tukea. Tukemisen jälkeen seinä rapautunut osa ovitien kerkulleen purettiin. Alle laskettiin vakava raute- betoni jalaksi ja koilliskulmaan lisäksi kaksi ja puoli metriä syvä perustuksen päälle, joka perustettiin maala- mutta nllä 1000 litra betonista ja rautebetonipylväs. Takana jyrvä vära- laskettiin kantava rautebetonipalkki jona samalla ulottuen palkki jona kohokypystä murtovienä päälle seinä sivään. Iten palkki toimikin sekä kantavana että vetävänä ankkurina. Kuluneena vuona saatiinkin tämä siive- pohjinen seinä toimia korjatta ja ja kolmen kerroksen korkeudelta täydellisesti korjattua.

Lamassa rakennus osassa on avattu ja korjattu ~~raute~~ ja ~~muut~~ murtuneet vanhat nyt kivi pohjien rapautuneet ovi ja ikkunatankot. Lamassa raken- nus osassa on murtuneet kaksi mutta väliseiniäkin vanhojen perustusten päälle.

9/ Edelleen samassa kokonaisuudessa on tri-
miteltä perustuksen osittain perustuksen
vahvistamista, laskemalla betonia seinä-
alle.

Lampela kun edellä mainittuja
toita on suoritettu on niistä nyt
ennet tehty tarkat mittaukset
sekä valokuvat.

Päätytyksiä viikin kuluneena vuona
kattanut yli 80 arkkiä ja valokuvia
noin 300 kpl.

Tutkimustyön työt on suorittanut
Maisteri Neilo Sirén ja kokonai-
sista johtanut allekirjittanut. Ohjelmia
valokuva ja mittauksia on toiminnat Kallion
arkeologi Toivo Juhani Sirén.

Katkelholman Oina

Edellisenä vuona ^{maksuina} ajeltuja uudistus-
toita jatkettiin. Kulkuvälineinä
tettiin kaikki osat ^{rekuperäisiä} ~~rekuperäisiä~~
ne nyt ^{osittain} ~~osittain~~ ^{muotoin} ~~muotoin~~.
Vahvistettiin edelleen seinien rakennus-
neita osia. Suurin työ kuitenkin oli
kirkonlammituksen laittaminen.

Helsingin tammikuun 7 p:nä 1932

A. Rauho